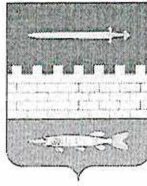

СОВЕТ
НОВОШЕШМИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
Ул. Советская, д.80,
С. Новошешминск, 423190

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЯҢА ЧИШМӘ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
СОВЕТЫ
Совет урамы, 80,
Яңа Чишмә авылы, 42319

тел.: (8-84348) 2-31-00, факс: (8-84348) 2-20-22, chishma@tatar.ru

Татарстан Республикасы
Яңа Чишмә муниципаль районы Советы
КАРАРЫ

24 октябрь 2019 ел.

№ 53-328

«Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Советының 2017 елның 14 декабрдәге 31-182 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының шәһәр төзелешен проектлауның җирле нормативларына үзгәрешләр кертү турында»

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында» 2010 елның 25 декабрдәге 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 09.09.2009 елдагы 805 номерлы карары нигезендә Татарстан Республикасының Яңа Чишмә муниципаль районы Советы

КАРАР БИРӘ:

1. Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Советының 2017 елның 14 декабрдәге 31-182 номерлы карары белән расланган (2018 елның 12 апрелдәге 35-200 номерлы, 2018 елның 8 ноябрдәге 42-246 номерлы, 2018 елның 28 декабрдәге 44-257 номерлы карарлары белән кертелгән үзгәрешләр белән) Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы шәһәр төзелешен проектлауның җирле нормативларына түбәндәге үзгәрешләрне кертергә:

«1. Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләренең җирле үзидарә органнарына рекреацион зоналарны проектлау, төзөгәндә һәм реконструкцияләгәндә, шулай ук аларны паспортлаштырганда әлеге карарның нигезләмәләрен исәпкә алырга тәкъдим итәргә.»;

әлеге карар белән расланган шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативларында:

бүлек 4:

4.1 бүлекчәнең 4.1 пунктындагы беренче абзацын түбәндәге редакциядә баян итәргә:

«4.1.14. Уртача саклау функцияләрен башкара торган житештерү һәм башка объектларның санитар-сак зоналары әлеге объектлар урнашкан территориаль зоналар составына кертелә. Санитар-саклау зоналарыннан файдалану һәм төзү рөхсәт ителгән режимны гамәлдәге законнар, әлеге нормативлар, санитар-саклау зоналарын билгеләү кагыйдәләре һәм Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2018 елның 3 мартындагы карары белән расланган санитар-саклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен куллану кагыйдәләре нигезендә кабул итәргә кирәк. № 222 (алга таба-кагыйдәләр), СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200 китерелгән санитар кагыйдәләр, шулай ук санитар – саклау зонасын билгеләү турында карарда каралган жир кишәрлекләреннән файдалану режимы нигезендә.»;

4.2 бүлекчәдә:

4.2.38, 4.2.59 пунктларында «таблица 87 һәм таблица 2-6 кушымталар

№ 10 әлеге нормативларга» сүзләрен «кушымтаның 2 – 6 таблицалары белән алмаштырырга

№ 10 әлеге нормативларга, шулай ук куркынычсызлыкның башка таләпләрен үтәп, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы территориясендә эш итүче норматив документлар нигезендә янгынга каршы саклау һәм әйләнә-тирә мохитне саклау чараларын тәмин итү белән»;

4.2.40 пунктның икенче абзацында «санитар-эпидемиологик күзәтчелек органнары белән килештергәндә» сүзләрен төшереп калдырырга;

4.2.43 пунктның икенче абзацында» һәм санитария-эпидемиология күзәтчелеге органнары тарафыннан " сүзләрен төшереп калдырырга;

4.2.58 пунктының дүртенче абзацын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«Хужалык сараен, гаражын, мунчасын, теплицаны, СНИП 31-02-2001 таләпләрен үтәп, әлеге нормативларга 10 нчы кушымтаның 2 – 6 нчы таблицалары нигезендә, янгынга каршы нормаларны, шулай ук куркынычсызлыкның башка таләпләрен үтәп, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы территориясендә гамәлдә булган норматив документлар нигезендә янгынга каршы саклау һәм әйләнә-тирә мохитне саклау чараларын тәмин итү рәхсәт ителә. Хужаларның үзара ризалыгы буенча күрше участокларда хужалык корылмаларын блокировкалау рәхсәт ителә.»;

4.2.59 пунктта «87 нче таблица һәм 10 нчы кушымтаның 2 – 6 таблицалары белән әлеге нормативларга» сүзләрен «10 нчы кушымтаның 2 – 6 таблицалары белән, шулай ук куркынычсызлыкның башка таләпләрен үтәп, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы территориясендә гамәлдә булган норматив документлар нигезендә янгынга каршы яклау һәм әйләнә-тирә мохитне саклау чараларын тәмин итү белән " сүзләренә алмаштырырга»;

бүлекчәдә 4.4:

4.4.10 пунктның беренче абзацында «таләпләр нигезендә» сүзләреннән соң «кагыйдәләр " сүзен өстәргә»;

4.4.12 пунктында «кулланучылар хокукларын яклау һәм кеше иминлеге өлкәсендә күзәтчелек буенча федераль хезмәтнең Татарстан Республикасы (Татарстан) буенча идарәсенең мәҗбүри катнашында» сүзләрен «санитар кагыйдәләрнең таләпләрен үтәүне исәпкә алып " сүзләренә алмаштырырга»;

4.4.38 пункттын «таләпләр нигезендә» сүзләреннән соң «кагыйдәләр" сүзен өстәргә»;

4.4.39 пункттын түбәндәге эчтәлекле абзац өстәргә:

"Әлеге зоналар территориясендә төзелергә рәхсәт ителә торган объектларны урнаштыру санитар-яклау зонасын билгеләү турындагы карарда каралган жир кишәрлекләреннән файдалану режимы нигезендә гамәлгә ашырыла.»;

4.4.40 пункттын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

"4.4.40. Санитар-яклау зонасы чикләрендә жир кишәрлекләрен максатта куллану рәхсәт ителми:

торақ төзелеше, мәгариф һәм медицина объектлары урнаштыру

ачык типтагы спорт корылмалары, балаларның ялы һәм аларны савыктыру оешмалары, рекреацион билгеләнештәге зоналар һәм граждандар тарафыннан үз ихтыяжлары өчен бакчачылык яки яшелчәчелек алып бару өчен билгеләнгән урыннар, ачык типтагы спорт корылмалары, ял һәм аларны савыктыру оешмалары, рекреацион билгеләнештәге зоналар;

саклау һәм житештерү объектларын, сәнәгатьнең азык-төлек тармаклары объектларын, азык-төлек чималын һәм азык-төлек продукциясен күпләп сату складларын, эчәргә яраклы суны әзерләү һәм саклау өчен суүткәргеч корылмалар комплексларын, авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау һәм эшкөртү максатларында жир кишәрлекләрен куллану өчен, әгәр аларга карата санитар-саклау зонасы билгеләнгән объектның химик, физик һәм (яки) биологик тәэсире булса, азык-төлек продукциясен

житештерү, саклау һәм эшкөртү максатларында файдалану өчен билгелэнгән жир кишөрлекләрен, мондый чараларның, чимал, су һәм продукциянең сыйфатын һәм куркынычсызлыгын, аларга куелган таләпләр нигезендә бозуга китерөчөк.

Санитар-саклау зоналары территориясе рекреация максатлары өчен файдаланылмаска тиеш.

Санитар-яклау зонасы күләме СанПиН 4.5 пункттында күрсәтелгән очрақларда киметелергә мөмкин 2.2.1/2.1.1.1200-0 һәм Кагыйдәләрдә каралган тәртиптә.»;

4.7.26 бүлекчәнең өченче абзацы "СанПиН таләпләре нигезендә «сүзләреннән соң 2.2.1/2.1.1.1200-03 «Кагыйдәләрнең 5 пункттына, шулай ук санитар-яклау зонасын билгеләү турында карарда каралган жир кишөрлекләреннән файдалану режимы нигезендә" сүзләрен өстөргә.»;

4.5. бүлекчәдә:

4.5.11 пункттының икенче абзацын түбәндәге редакциядә бөян итөргә:

«Торак пунктның планлаштыру структурасында урнашуына һәм урнашуына карап, парклар түбәндәге төр булырга мөмкин:

шөһәр паркы – паркны карап тоту һәм аның масштабы шөһәр яки шөһәр округы халкы ихтыяжларына туры килә;

районның торак паркы (район паркы) – паркны карап тоту һәм аның масштабы халыкка хезмәт күрсәтүчә райондагы халык ихтыяжларына туры килә;

авыл торак пункты (авыл паркы) - паркның эчтәлегә һәм масштабы авыл халкы, шөһәр тибындагы бистә халкы ихтыяжларына туры килә.

Билгеләнүенә һәм функциональ тулыландырылуына карап, күпфункцияле паркларның түбәндәге типларын аерып торалар:

комплекслы күпфункцияле парк;

махсулаштырылган күпфункцияле парк (алга таба-махсулаштырылган парк).

Кагыйдә буларак, махсус парклар эре, зур һәм зур шөһәрләрдә оештырыла. Киләсе юнәлештәге махсус парклар төрле:

спорт паркы-яшел үсентеләрне, сулыкларны, яссы корылмаларны, спорт корылмаларын, шулай ук килүчеләрнең кыска вакытлы ял итү корылмаларын берләштерә торган Ландшафт архитектурасы объекты.

балалар паркы-яшелләнделгән территория, уеннар, күңел ачу, балаларның мәдәни-агарту һәм спорт шөгыльләре өчен каралган Ландшафт архитектурасы объекты;

мемориаль парк-сынлы сәнгать, архитектура һәм техника әсәрләрен үз эченә алган, аерым затлар һәм (яки) тарихи вакыйгалар истәлегенә төзелгән һәм урнаштырылган, шөһәр парклары структурасына кертелгән теләсә нинди сынлы сәнгать, архитектура һәм техника әсәрләрен үз эченә алган Ландшафт архитектурасы объекты.

парк-күргәзмә-яшел үсентеләрне, сулыкларны, яссы корылмаларны, шулай ук күргәзмә залларын, белем бирү һәм тамаша өчен билгелэнгән павильоннар һәм корылмаларны берләштерә торган Ландшафт архитектурасы объекты.

этнография паркы-бердәм архитектура-планлаштыру структурасына яшел үсентеләрне, сулыкларны, яссы корылмаларны берләштерә торган һәм үткәндәге торак, көнкүреш һәм мәдәни корылмаларның уникаль үрнәкләрен табигий ландшафт шартларында күрсәтү өчен билгелэнгән Ландшафт архитектурасы объекты.

ботаника паркы, дендропарк-рекреацион эшчәнлекнең фәнни-тикшеренү һәм мәдәни-агарту юнәлешендәге Ландшафт архитектурасы объекты, аның территориясендә илебез һәм дөнья флорасының үсемлек ресурсларын өйрәнү, шулай ук биологик фән өлкәсендә белемнәрне тарату буенча мәдәни-агарту эшләре алып барыла;

күңел ачу паркы – рекреацион эшчәнлек юнәлешендәге Ландшафт архитектурасы объекты, аның территориясендә тамаша чаралары һәм аттракционнар үткөрү өчен ачык мәйданчыклар урнашкан;

сәламәтләнделерү паркы-сәламәтлек саклау учреждениеләренә килүчеләр һәм пациентларның йөрү һәм ял итү өчен билгелэнгән яшелләнделерелгән территориядән торган Ландшафт архитектурасы объекты.

Өһәмиятенә, урнашу урынына һәм рекреацион йөкләнешкә карап, рекреацион зоналарның түбәндәге типларын бүлеп биреләр:

1 нче подтип-500 меңнән дә ким булмаган халкы булган торак пунктларда рекреацион йөкләнеш зур булган Үзәк шәһәр күпфункцияле Паркы, шулай ук тарихи-мәдәни мирас объектларына караган Парклар һәм скверлар-зур туристлар агымын жәлеп итү урыны булып тора;

2 нче подтип-югары рекреацион йөкләнешле 100 меңнән дә ким булмаган халык саны булган торак пунктларда яисә шәһәр округының административ берәмлекләрендә шәһәр, район күпфункцияле паркы.

3 нче подтип-шәһәр, район, авыл күпфункцияле паркы, сквер, урта һәм Түбән рекреацион йөкләнешле бульвар;

4 нче подтип-шәһәр, район, авыл күпфункцияле паркы, сквер, Түбән рекреацион йөкләнешле бульвар;

5 нче подтип-урман паркы.

Рекреацион зонаны комплекслы төзекләндерү элементлары нисбәтенә карап, биш категория паркны аерып торалар. Паркларны һәм скверларны категорияләргә керту принциплары «Татарстан Республикасының тышкы төзекләндерү объектларын карап тотуга һәм ремонтлауга финанс чыгымнары күләмнәрен исәпләү тәртибен раслау турында» 21.02.2013 ел, № 117 Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары белән билгеләнгән»;

4.5.13 пунктта «18 таблица» сүзләрен «22 – 28 таблицалары белән» сүзләренә алмаштырырга»;

4.5.14 пункттын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«4.5.14. Радиус үтемлелек тәшкил итәргә тиеш:

шәһәр парклары өчен-жәмәгать транспортында 20 минуттан да артык түгел;

торак районнар (микрорайоннар) парклары өчен-15 минуттан да артык түгел, яисә 1 200 метр жәяүлеләр йөри алырлык юл (42.13330.2011 СП 9.15 п.).

18 нче Таблица

Яңа рекреацион объектның үтемлелеген билгеләү һәм

рекреацион зоналарның гамәлдәге территорияләрен реконструкцияләү

Рекреацион объектның тибы чик рекреацион йөкләнеш-бер гектарга бер тапкыр килүчеләр саны үтемлелек радиусы

урманнар: -

Караңгы ылыслылар 1 – 3 тән артык түгел

Ачык ылыслылар 3 тән артык түгел

киң яфраклы катнаш 8 дән артык түгел

урман болыннары 20 дән артык түгел

Урман парклары 10 нан артык түгел Транспорт үтемлелеге 15-20 минут

Болын парклары 10 нан артык түгел Транспорт үтемлелеге 15-20 минут

Гидропарклар 10 нан артык түгел Транспорт үтемлелеге 15-20 минут

Шәһәр парклары 100дән артык түгел 1 200 – 1 500 метр

Ял итү зоналары парклары 70 тән артык түгел Транспорт үтемлелеге 15-20

минут

Бакчалар 100дән артык түгел 400 – 600 метр

Скверлар 100дән артык 300 – 400 метр

Бульварлар 100дән артык 300 – 400 метр

Көтелгән рекреацион йөкләнешне билгеләгәндә, рекреация территориясендә бер үк вакытта булган халык саны рекреация объектының һәркем файдалана алырлык булуы радиусында яшәүче халык саныннан (көнәһә рекреацияләргә йөреш коэффициенты) 10-15 процентка тигез кабул итәргә киңәш ителә (махсуслаштырылган балалар паркларыннан, урман паркларыннан тыш). Рекреацион йөкләнеш түбәндәге формула буенча исәпләнә:

$$R = N/S,$$

монда:

R – рекреацион йөклөнөш, гектарга кеше саны;

N – рекреация территориясендә бер үк вакытта булган кешеләр саны, кеше;

S – рекреацион зона майданы, гектар.

Бер рекреация объекты территориясендә рекреацион йөклөнөшнөң төрлө дәрәжәләре булган зоналар бүлөп бирелергә мөмкин.

Балалар паркларының көтелгән рекреация нагрузкасы рекреация объектунан файдалану мөмкинлегенә радиусында яшәүче балалар халкының 30 проценты исәбеннән билгеләнә (шулардан: кече яшьтәгә мәктәп укучылары – 10 процент, урта яшьтәгә мәктәп укучылары – 10 процент, өлкән яшьтәгеләр – 5 процент, мәктәпкәчә яшьтәгә балалар – 5 процент), яисә шәһәр балаларының 7 проценты (шул исәптән: кече яшьтәгә мәктәп укучылары – 2 процент, урта яшьтәгә мәктәп укучылары – 3 процент, өлкән яшьтәгеләр – 1 процент, мәктәпкәчә яшьтәгә балалар – 1 процент).

Факттагы рекреацион йөклөнөш үлчәүләр белән билгеләнә.

Рекреацион зонаның фактик рекреацион йөклөнөшкә көтелгән зурлыктан зур якка киткән очракта рекреацион зонаның табигый мохитенә тискәре йогынтыны киметү буенча өстәмә чаралар күрү зарур.

Югары рекреацион йөклөнөшкә туры килә торган күрсәткеч:

парклар өчен-гектарына 121 кешедән артык һәм аннан да күбрәк;

урман парклары өчен-гектарына 31 кешедән артык һәм аннан да күбрәк;

скверлар, бульварлар, бакчалар өчен-201 кешедән бер гектарга һәм аннан да күбрәк.

Югары рекреацион йөклөнөшкә туры килә торган күрсәткеч:

парклар өчен-гектарына 101-120 кеше;

урман парклары өчен-гектарына 11-30 кеше;

скверлар, бульварлар, бакчалар өчен – гектарына 101-200 кеше.

Уртача рекреацион йөклөнөшкә туры килә торган күрсәткеч:

парклар өчен-гектарына 71-100 кеше;

урман парклары өчен-гектарына 6-10 кеше;

скверлар, бульварлар, бакчалар өчен – гектарына 61-100 кеше.

Түбән рекреацион йөклөнөш туры килә күрсәткеч:

парклар өчен-гектарына 70 кеше түгел;

урман парклары өчен-гектарына 5 кеше түгел;

скверлар, бульварлар, бакчалар өчен-гектарына 60 кешедән артык түгел.

Рекреацион территорияләрнең табигый потенциалын саклап калу максатларында, табигый рекреацион ресурсларны саклау, саклау, торгызу буенча шартлар булдыру һәм аларның үтәлешенә мониторинг режимында даими контрольне гамәлгә ашыру зарур.

Юл-сукмак челтәрен төрлө материаллар белән баету, юл-сукмак челтәренә киңлеген куллану интенсивлыгына карап, бордюрлар, декоратив киртәләр, тере киртәләр белән әйләндереп алу, парк үсемлекләрен даими карап торыу һәм яңадан торгызу буенча чаралар үткөрү, халык ялы өчен майданчыклар оештыру тискәре йогынтыны киметү буенча чаралар булып тора. Паркларны, скверларны, бульварларны, бакчаларны төзекләндерү таләпләре рекреацион йөклөнөшләргә бәйле рәвештә 19 нчы таблицада китерелгән. Урман паркларын төзекләндерү буенча таләпләр 20 таблицада китерелгән.

19 таблица

Паркларны, скверларны, бульварларны, бакчаларны төзекләндерү буенча таләпләр

Ял итүчеләр тыгызлыгы, гектарына кеше Төзекләндерү буенча чаралар

50 дән кимрәк Юл-сукмак челтәре каплавы -йомшак, катнаш яки каты (табигый материаллар яки тротуар плиткасы),

майданчыкларның катламы-газон яки йомшак,

яшел утыртмаларның торышына мониторинг һәм рекреацион зонаны карап тоту буенча эшләр үткөрү

50 Юл челтәре катламнары-катнаш яки каты (табигый материаллар (агач, таш) яки тротуарная плитка), майданчыкларның катламы-йомшак яки катнаш, обрамление юл челтәре бордюрым татулыкка швециянең яки декоративным киртәсе,

яшел утыртмаларның торышына мониторинг һәм рекреацион зонаны карап тоту буенча эшләр үткөрү

80 Юл челтәре катламнары-катнаш яки каты (табигый материаллар (агач, таш) яки тротуарная плитка),

катнаш майданчыкларның өслеге,

обрамление юллар бордюрым татулыкка швециянең яки декоративным киртәсе,

куәтле юл челтәре буенча хәрәкәт катгый,

яшел утыртмаларның торышына мониторинг һәм рекреацион зонаны карап тоту буенча эшләр үткөрү

100 Юл челтәренең өслеге – күбесенчә каты (табигый материаллар (агач, таш) яки тротуар плиткасы), наяга асфальт жәю-йөкләнелгән юлларга асфальт жәю. майданчыкларның катламы-каты катламнары кулланып катнаш,

обрамление юллар бордюрым татулыкка швециянең яки декоративным киртәсе,

хәрәкәт катгый буенча мощеной юл-тропиночной челтәре,

тере киртәләр һәм коймалар белән яшелләнделерелгән территорияләрне яклау,

буфер һәм туфрак саклау утыртмалары куллану,

вытаптываниягә чыдам газонлы үләннәр куллану,

яшел утыртмаларның торышына мониторинг һәм рекреацион зонаны карап тоту буенча эшләр үткөрү

130 дән артык Юл челтәрен асфальтлау,

майданчыкларның катламы-каты катламнары кулланып катнаш,

обрамление юллар бордюрым татулыкка швециянең яки декоративным киртәсе,

хәрәкәт катгый буенча мощеной юл-тропиночной челтәре,

бордюрлар, тере киртәләр һәм коймалар белән яшелләнделерелгән территорияләрне яклау,

бөтен вегетатив чор дәвамында парк үсемлекләрен даими торгызу өчен карау,

буфер һәм туфрак саклау утыртмалары куллану,

вытаптываниягә чыдам газонлы үләннәр куллану,

паркның яшел утыртмалары торышы мониторингы,

яшел утыртмаларның торышына мониторинг һәм рекреацион зонаны карап тоту буенча эшләр үткөрү

20нче таблица

Урман паркларын төзекләндерүгә таләпләр

Ял итүчеләр тыгызлыгы, гектарына кеше Төзекләндерү буенча чаралар

1 – 5 Ландшафт кагылгысыз, табигый халәттә кала, су агымнары һәм чокырлар аша чыгу урыннары урнаша, тыныч ял итү һәм орнитологик күзәтүләр өчен урыннар жиһазландырыла, ял итү өчен эскәмияләр куела

5 – 10 Табигый үсемлек саклана, табигать мохитенә һава торышыннан яшеренүләр, навеслар, ял итү өчен эскәмияләр, күперләр һәм кичүләр керә. Грунт һәм яхшыртылган грунт юллары 5 проценттан артмый, бары тик хужалык майданчыкларында гына асфальт (чүп-чар жыю))

10 – 20 Табигать мохите жылләрне һәм бурелларны чистарту юлы белән төзекләндерелә һәм үзгәртеп корыла. Майданчыклар белән юл-сукмак челтәре зона майданының 10 процентына кадәр тәшкил итә. Майданчыкларда гөмбәзләр, туристик приютлар, учаклар, чүп жыентыклары, эчәргә яраклы ясалма яки табигый чыганаклар, бәдрәфләр урнаштырыла. Бәдрәфләрнең жәяүлеләр өчен уңайлы зонасы-2 километр. Грунт юллары яхшыртылган. Юллар һәм сукмаклар (рекреацион йөкләнешкә бәйле

рәвештә) су үткөрүчән үзлекләре булган грунт яки куәтле табигый материаллар (агач, таш). Ял итү өчен эскәмияләр куела

20 – 50 Табигать мохите жылларне һәм бурелларны чистарту юлы белән төзекләндерелә һәм үзгәртеп корыла. Мөйданчыклар белән юл-сукмак челтәре зона мөйданының 15 процентына кадәр тәшкил итә. Мөйданчыкларда һәм аланда түбә, учак һәм мангаллар, чүп-чар жыентыклары, эскәмияләр, беседкалар, эчәргә яраклы ясалма яки табигый чыганаclar, бәдрәфләр, пикниклар һәм ял өчен жиһазлар урнаштырыла. Парк жиһазлары һәм корылмалары (яшерү, беседкалар) ландшафт үзенчәлекләрен исәпкә алып, табигый материаллардан эшләнә. Бәдрәфләрнең һәм эчәргә яраклы чыганаclarның жәяүлеләр өчен үтемле зонасы-1,5 километр. Юлларны каплау-грунт яхшыртылган. Рекреацион йөкләнешкә бәйле рәвештә юллар һәм сукмаclar – су үткөрүчән үзлекләре булган грунт яки куәтле табигый материаллар (агач, таш)

50 дән артык Парклар шартлары. Үз эченә ял итү (40 – 75 процент), спорт-сәламәтләндерү зонасы (10 – 20 процент), массакуләм һәм мәдәни-агарту чаралары зоналары (3 – 8 процент), балаларның ял итү зонасы (5 – 10 процент), хужалык зонасы (2 – 5 процент) керә.»;

4.5.15 пунктын түбәндәге редакциядә бөян итәргә:

«4.5.15. Күп функцияле паркларны һәм парк объектларын функциональ-планлаштыру буенча оештыру халыкның төрле ял итү төрләрендәге ихтыяжларын канәгатьләндерүгә ярдәм итәргә тиеш.

Паркларны үз эченә ала түбәндәге зоналар:

мәдәни-агарту чаралары зонасы;

массакуләм чаралар зонасы;

физкультура-сәламәтләндерү чаралары зонасы;

балаларның ял итү зонасы;

прогулочная зонасы, сәламәтләндерү зонасы белән төрле дәрәжәдәге йөкләнеш;

административ, хужалык зоналары.

Парк территориясендә паркка килүчеләргә хезмәт күрсәтү һәм аннан файдалану өчен биналар төзү рөхсәт ителә. Төзелеш мөйданы парк территориясенә 5 процентыннан да артмаска тиеш.

Паркның функциональ зоналарының тәкъдим ителгән нисбәте 21 таблицада китерелгән.

21 нче таблица

Парк территориясен функциональ оештыру

Кулланыш төрләре буенча паркның функциональ зоналары

Парк зоналарының жир участоклары күләме

паркның гомуми мөйданыннан процент кв. метр / кеше

Мәдәни-агарту чаралары зонасы 3 – 8 10 – 20

Массакуләм чаралар зонасы (тамашалар, аттракционнар һ. б.) 5 – 17 30 – 40

Физкультура-сәламәтләндерү чаралары зонасы 10 – 20 75 – 100

Балаларның ял итү зонасы 5 – 10 80 – 170

Жәяүлеләр зонасы 40 – 75 200

Хужалык зонасы 2 – 5 –

Һәр зона әлеге климат зонасы өчен хас булган үсемлек төрләрен кулланып Рәсмиләштереләргә Мөмкин:

жәяү йөрү зонасы өчен-агач-куак үсентеләрен интенсив яшелләндерү: үсемлекләр галереяләре, тере коймалар һәм башкалар;

физкультура - сәламәтләндерү чаралары зонасы өчен-ачык киңлекләрдә махсус спорт газоннары оештыру;

балалар ял итү һәм массакуләм чаралар зоналары декоративлык таләп итә: күпьяллык үсемлекләренең декоратив формалары, чәчәк түтәлләренең төрле төрләре, тере киртәләр.

Һәр зона паркның планлаштыру структурасында билгеле бер урын алып торырга тиеш. Килүчеләр иң күп булган зоналар паркка керү юлында булырга һәм керү комплекслары – массакүләм чаралар зоналары, ял итү объектлары белән кыска элемтədə булырга тиеш. Уеннар өчен майданчыклар, күңел ачу, уен һәм спорт инвентарьларын прокатка бирү пунктларын төп жәяүлеләр юллары янында урнаштыру урынлы. Спорт майданчыклары паркның бер урынында да (парк майданы 20 гектарга кадәр) урнашырга мөмкин, шулай ук берничә урында (парк майданы 20 гектардан артык) урнашырга мөмкин. Тыныч ял итү зонасын кешеләр иң аз йери торган урыннарда оештырырга кирәк.

Керү зоналарында саклау пункты, яктылык белән мәгълүмати стендлар (кирәк булган очракта), кассалар, уен һәм спорт инвентарьларын прокатка бирү пунктлары, киосклар, туклану объектлары, бәдрәфләр урнаштыру тәкъдим ителә.

Тамашачылар урыны булган спорт майданчыклары килүчеләрне эвакуацияләү мөмкинлеген исәпкә алып урнаштырылырга тиеш.

Күп функцияле парк территориясендә яисә аның янәшәсендәге территориягә килүчеләрнең транспорт чараларын – автомобиль стоянкасын урнаштыру өчен махсус ачык майдан бүлеп бирергә мөмкин.

Паркка килүчеләр өчен автомобиль кую урыннары парк чикләреннән тыш, якин-тирә территорияләрдә урнаштырылырга мөмкин. Парковка урыннарына ихтияж исәп – хисап белән билгеләнә һәм паркта 100 бер мәртәбә йери торган 5-7 машина урыны тәшкит итә. Автостоянкаларның жир участкалары күләме бер урынга кабул ителергә тиеш: жиңел автомобильләр өчен-25 кв.метр, автобуслар өчен – 40 кв. метр, велосипедлар өчен – 0,9 кв. метр.

Кышкы чорда паркларны яхшырак файдалану өчен, ел әйләнәсендә эшләү (мәдәни-агарту, тамаша, прокат һәм туклану пунктлары) төп керү юллары янында урнаштырырга кирәк.

Спорт юнәлешендәге махсуслаштырылган паркларда (спорт паркларында) беренче урын физкультура һәм спортка, физик үсеш һәм сәламәтләнדרү өчен шәһәр халкының актив ялына бирелә. Спорт парклары 20дән 50 гектарга кадәр майданны били.

Спорт парклары бүленә:

спортның төрле төрләре буенча спортчылар ярышлары һәм тренировкалары өчен махсуслаштырылган;

актив ял итү һәм спорт тибындагы уеннар өчен кулланыла торган комплекслы (физкультура-сәламәтләнדרү).

Территорияне функциональ зоналаштыру билгеләнә:

Төгәл хәрәкәт графигы; паркта ял итүче спортчыларны һәм тамашачыларны бүлү;

актив ял итү өчен демонстрацион, укыту-тренировка корылмаларына һәм корылмаларга килүчеләрне күчерү һәм эвакуацияләү;

спортчыларның һәм паркка килүчеләрнең физик, психик көчләрен торгызу өчен рекреацион территорияләр бүлеп бирү.

Территорияне планлаштыру буенча оештыру, кагыйдә буларак, ачык һәм ябык киңлекләрнең контрастында формалаша. Спорт паркының үзәге-стадион.

Спорт парклары халык күпләп йөрүгә исәп тотта. Спорт паркының тәкъдим ителгән функциональ зоналары 22 нче таблицада китерелгән.

22 нче Таблица

Спорт паркының тәкъдим ителә торган функциональ зоналары

Паркның функциональ зонасы исеме зона майданы, процент

Ял итү зонасы һәм ял зонасы* до 30

Физкультура-сәламәтләнדרү чаралары зонасы до 60

Массакүләм чаралар зонасы (тамаша, аттракционнар һәм башкалар) 5 – 7

Хужалык зонасы 2 – 5

* Ял итү һәм ял итү өчен функциональ зона составында балалар ял итү зонасы майданы исәпкә алынган.

Физкультура-сәламәтләндрү чаралары зонасы билгеле бер функциональ юнөлешкә ия булырга яки секторларга бүленергә мөмкин. Катнашучыларның һәм тамашачыларның иминлеген тәэмин итү өчен су-мотор, ату, автомобиль, ат һ. б. спорт секторларын изоляцияләүне күздә тотарга кирәк.

Территорияне яшелләндргәндә ачык спорт корылмаларын жылдән саклауга һәм шау-шуга карата таләпләрне игътибарга алырга кирәк. Яшел үсентеләр белән майданчыкларның уен киңлеген күтәрергә кирәкми. Спорт комплексы чиге буйлап (яки аерым майданчыклар) саклагыч яшел үсентеләр полосасын күздә тотарга кирәк.

Спорт майданчыклары тирәсендәге участокларны яшелләндргәндә яфракның төсө, төс-кыяфәте, төс-кыяфәте игътибарга алына. Якты яфраклы үсемлекләр, шулай ук чөчәк атучы куаклар утыртырга киңәш ителми, чөнки алар кустның көпшәк структурасын, кронның ажурлыгын, якты тональлеген булдыралар. Төрле ассортиментта уен майданчыкларын һәм ачык йөзү бассейннарын (энәләр, орлыклар, чөчәкләр яфракларын) чүпләндерүче үсемлекләр (көмешле өрәңгеләр һ. б.), тундырмалар (экзотлар), шулай ук иртә төшә торган яфраклы һәм жыләк-жимешле агачлар, үсемлекләрнең интродуцияләнгән төрләре төшереп калдырыла.

Балалар юнөлешендәге махсуслаштырылган паркларның (балалар паркларының) күләме, исәп-хисап нормалары 42.13330.2011 СП расланган майданчыкларны һәм спорт корылмаларын да кертәп, 0,5 кв.метр/кешене кабул итәргә рөхсәт ителә.

Балалар паркы территориясен функциональ-планлаштыру буенча оештыру, тәрбия һәм сәламәтләндрү эшләре бүлекләренә бәйлә рәвештә, түбәндәге зоналарның бүленеше белән билгеләнә (23 таблица).

23 нче таблица

Балалар паркының тәкъдим ителгән функциональ зоналары

Паркның функциональ зонасы исәме зона майданы, процент

Ял итү зонасы һәм ял зонасы 40 – 75

Балаларның ял итү зонасы 8 – 10

Физкультура-сәламәтләндрү чаралары зонасы 10 – 15

Мәдәни-тәрбия зонасы, массакуләм чаралар зонасы (тамаша, аттракционнар һәм башкалар) 10 – 20

Хужалык зонасы 2 – 5

Мәдәни-тәрбия зонасы мөстәкыйль территориядә урнашырга яки объектларга бүленергә мөмкин.

Физкультура-сәламәтләндрү чаралары зонасы (парклар майданы буенча зурлар өчен) төрле спорт җайланмалары белән җиһазландырылачак. Спорт зонасында шулай ук шөгильләну өчен павильоннар, гардероблар, душ бүлмәләре, велосипедларны прокатка алу пунктлары, чаңгы һәм тимераяк, медицина пунктлары һәм тренерлар өчен бүлмәләр урнашкан.

Массакуләм чаралар зонасы барлык яшь төркемнәренән уртак файдалану өчен төп комплексны һәм балаларның һәр төркеме өчен бүлеп бирелгән объектларны үз эченә ала. Мәктәпкәчә яшьтәге балалар һәм кече мәктәп укучылары өчен уен комплексларын төп ишектән ерак түгел аерым участокларда урнаштырырга киңәш ителә.

Балалар өчен уен җиһазлары вандализмга каршылыклы, якты, матур һәм нык булырга, эстетик сыйфатларга ия булырга тиеш.

Майданчыкларның күләме, юл габаритлары зона территориясенә рекреацион йөкләнеш нигезендә исәпләнергә тиеш. Майданчыклар, гамәлдәге таләпләргә туры китереп, дәрәжә юнөлешле булырга тиеш, жылдән саклану һәм җәйге вакытта артык кояш нурланышы белән тәэмин ителгән.

Махсуслаштырылган парк-күргәзмәләр аерым территориядә һәм күп функцияле парклар территориясендә күргәзмә секторы буларак урнаштырылырга мөмкин. Парк-күргәзмәне шөһәр планында урнаштыру һәм аның территориясенә архитектура-планлаштыру өлешендә урнаштыру күргәзмәләр үткөрүнең характерына һәм

дөвамлылыгына бэйле. Парк-күргөзмөлөр стационар, даими гамәлдә һәм даими булмаган, вакыйгаларга, истәлекле даталарга багышланган булырга мөмкин.

Парк күләме экспозициянең билгеләнеше һәм характеры белән билгеләнә һәм уртача 5-15 гектардан 50 гектарга кадәр тәшкил итә. Шәһәр үзәгендә, Үзәк шәһәр районында, планлаштыру үзәгендә, даими күргөзмә парклары өчен рекреацион территорияләрдә (шәһәрнең «ишек төбөндә») күргөзмә паркларын урнаштыралар.

Күргөзмә-парк объектлары бүленә:

сәүдә (коммерция);

белем бирү (фәнни-техник, сәнгать, Авыл хужалыгы);

билгеле бер ара аша оештырылучы;

юбилейларга яки истәлекле даталарга багышланган;

даими эшлөүче (стационар);

универсаль, махсулаштырылган, тематик.

Билгеләнеше буенча, экспозициядә катнашучылар составы бөтендөнъя, халыкара, милли, республика, төбәк, өлкә, шәһәр һәм районнарда бүленә. Парк-күргөзмөләрнең функцияләре фән һәм техника, сәнгать, авыл һәм урман хужалыгы, мәдәният һәм бакча-парк сәнгәтенәң казанышлары белән танышудан гыйбарәт. Ландшафтлы проектлаганда территорияне функциональ оештыруга һәм барлык Ландшафт композициясә үзәген билгеләүгә зур игътибар бирелә. Парк-күргөзмәнең функциональ зоналары 24 нче таблицада китерелгән.

24 нче таблица

Паркның тәкъдим ителә торган функциональ зоналары-күргөзмөләр

Паркның функциональ зонасы исемә зона мәйданы, процент

Экспозиция зонасы 60 – 40

Клуб, музей зоналары, фәнни-методик эш зонасы, ял зонасы 10 – 20

Административ зона 2 – 10

Хезмәт күрсәтү зонасы 15 – 30

Хужалык зонасы 2 – 5

Парк-күргөзмәне зоналаштырганда үзәк участоклар экспозиция өчен бирелә, ә чит ил участоклары ял итү, балалар уеннары һәм аттракционнар өчен кулланыла. Мондый объектлар өчен мәйданы 100-600 гектар булыр дип көтелә. Кайбер очракларда табигать шартлары күргөзмә комплексларының композицион нигезе булып тора.

Махсус ботаника парклары, дендропарк-фәнни-тикшеренү учреждениесе, Авыл һәм урман хужалыкларын баету, парфюмерия, дару һәм химия тармакларын чимал белән тәэмин итү өчен ил һәм дөнъя флорасы ресурсларын өйрәнү белән шөгыйльләнүче махсус парк.

Территориянең зурлыгына карап, ботаника бакчалары түбәндәге төркемнәргә бүленә: кечкенәләре-30 гектарга кадәр, уртачалары-30-100 гектар, эреләре-100-300 гектар, эреләре-300 гектардан артык.

Ботаник паркларның функциональ зоналарының тәкъдим ителгән нисбәте 25 нче таблицада китерелгән.

25нче таблица

Ботаника паркының тәкъдим ителгән функциональ зоналары

Паркның функциональ зонасы исемә зона мәйданы, процент

Экспозиция, жәяү йөрү зоналары, күңел ачу зонасы 40 – 60

Административ зона 20 – 30

Хужалык зонасы 2 – 5

Махсулаштырылган мемориаль парклар-һәйкәлләр, хәтер билгеләре, массакуләм һәм индивидуаль каберлекләргә оештыру өчен билгеләнгән Ландшафт архитектурасы объектлары буларак махсус парклар.

Мемориаль парклар үз әһәмияте һәм масштабы буенча бүленә:

монументаль зур ансамбльләр (шул исәптән мемориаль зиратлар);

истәлекле билгеләр куелган мемориаль территорияләр;

киң урбанистик характердагы истәлекле комплекслар;
мемориаль камера ансамбльләре;
гражданныр зиратлары, хәтер парклары.

Мемориаль объектларны урнаштыру принцибы буенча мемориаль парклар тарихи-документаль, шәһәр төзелеше һәм берләштерелгән типтагы паркларга бүленә.

Мемориаль паркның функциональ зоналарының чагыштырмасы 26 нчы таблицада китерелгән.

26 нчы таблица

Мемориаль паркның тәкъдим ителә торган функциональ зоналары

Паркның функциональ зонасы исеме зона мәйданы, процент

Мемориаль зона 20 – 55

Административ, хужалык зоналары, хезмәт күрсәтү зонасы 10 – 25

Мемориаль зона үз эченә ала:

экспозицияләр зонасы (почетлы күмү ансамбльләре, чын мемориаль объектлар, истәлекле роцалар, холмалар, павильоннар, Музейлар, кече архитектура формалары, митинглар һәм сәяси җырлар һәм бердәмлек җырлары фестивальләре өчен майдан яки болын);

венотлар салу һәм ант кабул итү өчен майданчыклар;

мәгълүмати хәбәр итү өчен майданчыклар;

ял итү һәм җәяү йөрү өчен территорияләр.

Экспозицион зонаның күләмле чишелеше мемориаль объектның үзенчәлеген билгели. Хәрәкәт маршрутлары музейлар белән охшаш. Аларның схемаларын исәпкә алырга тиеш, барлык төр керү — экскурсия, ялгыз, кызыксыну, таныштыру. Алар ябык һәм линияле ирекле принциплар буенча проектлана ала. Экспозицион зонаның планлаштырылган оешмасы, күләмле-пространство композициясе элементлары составына һәм аларны кабул итү үзенчәлекләренә туры китереп, маршрут божраларын оештыруны күз алдында тотат. Төп элементлар керү зонасына якин урнашкан һәм ландшафтта өстенлек итәргә тиеш. Калган элементларны кабул итү үзенчәлекләрен исәпкә алып, әлеге программа буенча булдырырга кирәк. Массакүләм чаралар (ритуаль, әдәби укулар, митинглар) өчен кулланыла торган элементлар, халыкның күп булуы өчен шартлар тудыру өчен, бер-берсенә карата тупланып урнаштырыла. Функциональ зоналар чигендә һәм төп экспозициядән читтә төп зонаның характерын бозмый торган иркенрәк күләмле-киңлек һәм архитектура корылмалары булырга мөмкин. Керү зонасы йомыш белән килүче белән эшләнү өчен зур күләмле-планлаштырылган карар кабул итәргә тиеш. Монда зур үлчәмле элементларны-символларны урнаштыру максатка ярашлы. Фәнни-методик, кинолекция, китапханә эше өчен шартлар тәэмин ителә.

Махсус этнографик парклар-халык ижаты, көнкүреш һәм архитектура музейлары. Алар территориясендә халык ижаты фестивальләре, фольклор ансамбльләре чыгышы, халык бәйрәмнәре, күңел ачулар һәм ярминкәләр үткөрү мөмкинлегенә бар. Ландшафт архитектурасының мондый махсус объектлары мәдәни-танып-белү парклары төркеменә керә.

Основой их экспозиции служат сооружения и предметы народного быта, ремесел, искусства, культуры, строительного искусства. В зависимости от размещения время пребывания в них колеблется от нескольких часов до трех суток. Если длительность пребывания составляет от двух и более суток, то организуются гостиницы, мотели и кемпинги с объектами питания, местами отдыха в лесу или у воды, открытые эстрады. При внегородском размещении обязательно примыкание территории парка к транспортным узлам и крупным магистралям.

Соотношение функциональных зон этнографического парка приведено в таблице 27.

27 нче таблица

Этнография паркының тәкъдим ителә торган функциональ зоналары

Паркның функциональ зонасы исеме зона мәйданы, процент

Экспозиция зонасы 40 – 70

Фәнни-методик зона 2 – 5

Ял итү зонасы 10 – 20

Административ, хужалык зоналары 2 – 5

Махсуслаштырылган күңел ачу паркы – ул уникаль, югары технологияле мәдени-күңел ачу, спорт-сәламәтләнәдерү һәм рекреацион хезмәтләр күрсәтү комплексы.

Күңел ачу һәм аттракционнарның түбәндәге төрләрен бүлеп бирергә киңәш ителә:

Пляж-күңел ачу парклары (батутлар, өреп кабартылган аттракционнар, тоббоганнар һәм алар кебек күңел ачу чаралары киң кулланыла));

күчмә аттракцион парклары;

парктагы аттракционнар зонасы. Мондый зоналар паркка ял итүчеләрне күбрәк жәлеп итү өчен (мәйданы бер гектардан артаган Жир һәм 5-8 аттракционнан да артаган);

тематик стационар күңел ачу бакчасы яки парк.

Аттракционнарның төп төрләренә керә:

шуу (каталь таулар, карусельләр, таган);

тамаша (имитацион Корылмалар, иллюзионнар);

уен (тир, уен автоматлар, кегельбаннар һ. б.);

күчмә (су асты көймәләре, монорельс һ.б.).

Аттракционнар сыйдырышлыгы буенча бүленә:

кече – 5-20 кеше;

уртача - 20-50 кеше;

зреләре-50 дән артык кеше.

Аттракционнарны урнаштыру куркынычсызлык, сыйдырышлылык (яки үткөрү сәләте), жәлеп итүчәнлек, максималь куллану мөмкинлекләре таләпләренә туры килергә тиеш.

Паркта түбәндәге зоналар булырга мөмкин:

гомуми зона;

махсуслаштырылган зона;

ял итү һәм йөрү зонасы.

Гомуми зона карарның бөтенлегә, күптөрлелегә, аралашу һәм физик күнегүләр мөмкинлегә белән характерлана. Башка күңел ачу формалары (шапито, амфитеатрлар, бию мәйданчыклары) белән кооперация тәэмин ителә, вакытлыча туклану һәм сәүдә нокталары, ял итү урыннары, визуаль мәгълүмат, тавыш белән бизәү каралган.

Махсуслаштырылган зона-бүленеш, изоляцияләнгән, ясалма сулыкларның һәм су жайланмаларының булуы, балалар жайланмалары яшел үсентеләргә һәм ял итү урыннарына якынлаша.

Ял һәм ял итү зонасы яшел үсентеләр, туклану, балалар уеннары, үлөндә ял итү, пляжларда периферия урнашуы белән характерлана.

Махсус күңел ачу паркы территориясен оештыру линияле, ягъни аттракционнар яки блокларның эзлекле, үзәк, ягъни Үзәк үзәк үзәк ядр тирәсендә радиаль урнашу белән булырга мөмкин.

Яшел үсентеләр түбәндәге функцияләренә башкарырга тиеш:

саклагыч һәм койма (экраннар, хәрәкәтне оештыру, бүлү полосалары, тавыш изоляциясе, яшел фон);

тематик (тематик сценарий нигезендә фантастик ландшафтлар булдыру);

декоратив (күчмә һәм транспорт композицияләре, киселгән үсемлекләрнең формалары).

Махсуслаштырылган сәламәтләнәдерү паркы авырулар һәм ял итүчеләр өчен иң уңайлы психозмоциональ, гигиена һәм микроклиматик мохит булдыру өчен билгеләнгән. Бу типтагы паркның үзенчәлегә шунда: ял итү өчен гомуми табигый фонны мәжбүри саклау белән бергә, кирәкле дөвалау-сәламәтләнәдерү процедураларын, организмга төрле дәрәжәдә йөкләнәшле физик культура дәрәсләрен үткөрү, шулай ук ял итүчеләрнең ирекле көндәлек аралашуы өчен уңайлы шартлар булдыру кирәк.

Дозалы дөвалау маршрутларын – терренкурларны трассировкалау һәм Ландшафтлы төзеклөндөрү аерым роль уйный, алар медицина таләпләренә җавап биреп кенә калмыйча, җирлекнең тарихи, этнографик, архитектура истәлекле урыннарын да ачарга тиеш.

Сәламәтлөндөрү паркы территориясен ел әйләнәсе һәм сезонлы файдалану зоналарына бүлү максатка ярашлы. Бу капитал корылмаларны тагын да компактлырак урнаштырырга, аларны төзүгә һәм эксплуатацияләүгә чыгымнарны киметергә, җирлекнең табиғый характерын саклап калырга мөмкинлек бирә. Хәтта «ел әйләнәсе» зонада да биналар һәм корылмаларның мәйданның 30 проценттан артыгын алып тормавы мәслихәт. Дөвалау-сәламәтлөндөрү объектлары комплексы өчен иң яраклы табиғый фоншактый киселгән һәм коры нарат яки аланнар белән катнаш урман, су коену өчен сулык, комлы пляжлар һ. б.

Урман парклары урман фондының урман участкаларыннан гыйбарәт.

Урман парклары территориясендә хәрәкәтне оештыру өчен бер тапкыр 10-50 кешегә исәпләнгән юл – сукмак челтөрөн, ө шешәләрдә-туфрак саклау утыртмаларын, шул исәптән гектарына бер тапкыр 50 кеше һәм аннан да күбрәк кеше килгәндә, урман ландшафтын паркка әверелдөрү чараларын күздә тотарга кирәк.

Урман кишәрлеген төзеклөндөрү чараларын планлаштыру урман паркы урнашкан урманнарда бәйлә рәвештә, ландшафтларның индивидуаль характеристикаларын исәпкә алып башкарыла.

Урман паркы территориясен төзеклөндөрү җәяүлеләр һәм чаңгы трассалары, спорт һәм уен мәйданчыклары, ял итү урыннары, яңгырдан яшерену урыннары булдырудан гыйбарәт. Елгалар, күлләр, буалар һәм сусаклагычларның керү һәм ярларыннан 100 метрга кадәр радиуста күпләп ял итү зоналары участкалары шәһәр парклары дәрәжәсендә төзеклөндөрелә.

Урман паркы функциональ зоналарының тәкъдим ителгән нисбәте 28 таблицада китерелгән.

28 таблица

Тәкъдим ителә торган урман паркының функциональ зоналары

Наименование функциональной зоны лесопарка Зона мәйданы, процентларда

Зона тихого отдыха 80

Зона активного отдыха 5

Парковая зона 10

Парк территориясендә комплекслы төзеклөндөрү элементларының мәҗбүри исемлегенә түбәндәгеләр керә: төп юлларның каты өслеге өслек өслекләренә каты өслек өслеге өслеге, яшеллөндөрү, эскәмияләр (гектарына 15 эскәмия исәбеннән), чүп савытлары (800 кв. метрдан да ким булмаган чүп савытыннан) һәм чүп-чар өчен кече контейнерлар (калдыкларның уртача туплануыннан чыгып, өч көн эчендә (8 гектар күләменнән кимендә өч гектар), мәйданчыклар җиһазлары, яктырту җиһазлары. Гомумшәһәр күп функцияле парк территориясендә төзеклөндөрү элементларына түбәндәгеләр керә: төп юлларның каты өслеге (плитка куәте), өслекләренә бәйләнеше элементлары, яшеллөндөрү, декоратив-гамәли бизәләш элементлары, су җайланмалары (сулыклар, фонтаннар), эскәмияләр (гектарына 15 эскәмия исәбеннән), чүп савытлары (800 кв. метрдан да ким булмаган чүп савытлары исәбеннән) һәм чүп өчен кече контейнерлар (өч көн эчендә калдыкларның уртача туплануыннан чыгып (8 куб. метр күләмендә өч гектарга кимендә бер, аттракцион зоналары, аерым мәйданчыклар яки үсентеләр), мәйданчыклар җиһазлары, урам техник җиһазлары («су» арбалары, «тундырма»), яктырту җиһазлары, архитектура-декоратив яктырту җиһазлары, парк зонасы яки тулаем парк турында мәгълүмат бирүче җиһазлар.

Парк территориясендә комплекслы төзеклөндөрү элементларының мәҗбүри исемлегенә түбәндәгеләр керә: юл челтәре (ял итү зонасы өчен 10 проценттан да артмый, ял итү зоналары өчен 1 – 3 процент), урман – парк җиһазы (ял итү зонасы өчен 100 гектарга 70 данәдән дә артмый, ял итү өчен өч-биш данә).

Тыныч ял итү зонасы өчен 100 гектар мөйдан), чүп савытлары (ял итү зонасы өчен 100 гектардан 10 данөдөн артык түгел, ял итү зонасы өчен 100 гектарга дүрт данө.»;

4.5.24 пункттын түбөндөгө редакциядө бөян итөргө:

«4.5.24. Сквер кыска вакытлы ял итү, йөрү, очрашулар, жөяүлелөрнең транзит хөрөкөте, балалар белән йөрү, мемориаллар, һөйкөллөр һәм башка билгелөнөштөгө комплекслы яшеллөндөрөлгөн территориядөн гыйбарөт. Моннан тыш, скверга керү зоналары да бүлөп бирелө.

Скверның төп элементы, гадөттө, скульптура, фонтан, бассейн, архитектура корылмасы, чөчөк түтөллөрө яки агач һәм куакларның рөсемле төркемнөрө булган газонлы үзөк мөйданчык булып төра.

Сквер территориясө зур икөн, берничө мөйданчыкны планлаштырырга мөмкин. Мөйданчыклар скверны планлаштыруның функциональ зоналарының үзөк элементлары булып төра. һөр мөйданчык үзө төмамланган композициядөн гыйбарөт. Сквердагы мөйданчыкларның күлөме территория мөйданына һәм килүчелөр санына бөйлө рөвөштө билгелөнө.

Скверга керү юллары урнаштыру да жөяүлелөр хөрөкөтенөң бөтен системасын оештыруга бөйлө. Скверларның архитектур-планир композициясенө төп жөяүлелөр хөрөкөте аллеялары, жөяүлелөр сукмаклары, ял итү мөйданчыклары керө.

Мөйданнарда яки урам чатларында урнаштырылган скверларда үтөли хөрөкөт оештырылырга мөмкин. Интенсив жөяүлелөр хөрөкөте булган мөйданда сквер юллары системасы ял мөйданчыкларыннан аерылып, сквер аша кыска юл буенча юл тоткан транзит агымының юнөлөшөн исөпкө ала. Йортлар арасындагы урамнардагы скверларда жөяүлелөрнең транзит хөрөкөте булырга тиөш түгел.

Мөктөпкөчө яшътөгө балалар өчен мөйданчыкларны шөһөрнең төрак зонасында урнашкан скверларда оештырырга кирөк, өгөр якин-тирө урамнарда интенсив транспорт хөрөкөте булмаса.»;

4.8.19 пункттын түбөндөгө редакциядө бөян итөргө:

«4.8.19. Үлөт базын яисө аерым төра торган биотермик чокырны төзү өчен жир кишөрлеген сайлау һәм бирү жирлө үзидарө органнары тарафыннан, санитар кагыйдөлөр талөплөрөн исөпкө алып, ветеринария һәм фитосанитария күзөтчелөгө Федераль хөзмөтенөң Татарстан Республикасы буенча идарөсө төкьдимө буенча гамөлгө ашырыла.»;

4.8.84 пункттын түбөндөгө редакциядө бөян итөргө:

«4.8.84. Кар катламнарыннан һәм кар эретү пунктларынан төрак территориягө кадөр санитар-сак зонасы күлөме 100 метрга тигезлөнөргө тиөш.»;

5.1.94 пунктның беренчө абзацында " кулланучылар хоукларын яклау һәм кешө иминлөгө өлкөсөндө күзөтчелөк буенча федераль хөзмөтнең Татарстан Республикасы буенча идарөсө белән килөштөрү буенча» сүзлөрөн төшөрөп калдырырга;

бүлөкчөдө 5.3:

5.3.6 бүлөкчөнөң 5.3.1 пунктындагы беренчө абзацында "шулай ук билгелөмө» сүзлөрөннән соң" санитар саклау зоналары чиклөрө, су сыйфаты,»;

5.3.117 пунктта " СП 31-110-2003» сүзлөрөн алмаштырырга

"СП 256.1325800.2016»;

түбөндөгө эчтөлөклө 5.3.1401 – 5.3.1403 пунктларын өстөргө:

«5.3.124. Төрак биналарны проектлаганда электр энергиясенөң күрсөтөлгөн өгөрлеген исөплөргө һәм аны проект документларында күрсөтөргө кирөк. Игьлан ителгөн өгөрлекне исөплөү тоташтыру өчен техник шартлар алу өчен башкарыла. Саклау аппаратурасын, туклыклы кабельлөрне һәм бүлү чөлтөрлөрөн сайлап алу СП 256.1325800.2016 - исөп-хисап өгөрлөгө буенча.

5.3.1402. Төрак биналарның (кВт) игьлан ителгөн өгөрлеген исөплөү формула буенча билгелөнө:

$R_{зм} = R_{змуд} \times N_{зм}$,

монда:

Рзмуд – торак биналар төркеменә карап, 77 таблица буенча кабул ителә торган егәрлекне исәпләү өчен фатирларның электр кабул итүчеләренең чагыштырма йөкләнеше;

Нзм – трансформатор подстанциясенә тоташтырылган торак бинадагы фатирлар саны.

77 таблица

Торак фатирларындагы электр кабул итү жайланмаларының чагыштырма йөкләнеше (Рзмуд) бирелгән егәрлекне исәпләү өчен, кВт/фатир

№ п/п Электр энергиясен кулланучылар Торак фатирларындагы электр кабул итү жайланмаларының чагыштырма йөкләнеше (Рзмуд) бирелгән егәрлекне исәпләү өчен, кВт/фатир

1.	1 нче төркем торак биналар	0,53
2.	2 нче төркем торак биналар	0,61
3.	3 нче төркем торак биналар	0,81

Искәрмә:

1. 40 һәм аннан күбрәк фатирлы 1 нче һәм 2 нче төркем күпфатирлы йортлар өчен гадел, 3 нче төркем өчен 65 һәм аннан да күбрәк фатирлы йортлар саны белән туры килә.

2. 1 нче төркемгә газ плитәләре булган лифтлардан башка торак биналар керә.

3. 2 нче төркемгә лифтлар һәм газ плитәләре булган торак биналар керә.

4. 3нче төркемгә лифтлар һәм электр плитәләре булган торак биналар керә.

5. Барлык төркемнәрнең чагыштырма электр нагрузкалары, 2 нче һәм 3 нче төркем өчен лифт йөкләнешен дә кертеп, гомумйорт йөкләнешләрен исәпкә ала.

6. Билгеләнгән егәрлекне исәпләү өчен чагыштырма электр нагрузкасы типик проектлар буенча биналарда гомуми майданы 70 кв.метр булган (35-90 кв. метр булган фатирлар) фатирларга китерелгән.

7. Югары комфортлы фатирлар өчен исәп-хисап йөкләнешен проектлауга бирем нигезендә яисә игълан ителгән егәрлеге һәм ихтыяж һәм бер үк вакытта коэффициентлары нигезендә билгеләргә кирәк (7.2 һәм 7.3 СП 256.1325800.2016 таблицалары)

8. Беренчел мәгълүмат сыйфатында 2016-2018 елларда «Челтәр компаниясе» ачык акционерлык жәмгыяте (Казан ш.) белән килешү эшләрен башкару кысаларында «Росэлектромонтаж» ассоциациясе тарафыннан "Росэлектромонтаж" ААҖ (Казан ш.) алган Күпфатирлы торак йортларның электр йөкләнешләренең натураль үлчәү нәтижеләре файдаланылды (7.1 таблицаның 9 искәрмә пункты буенча СП 256.1325800.2016)

5.3.1403. Төрле билгеләнештәге кулланучыларны (торак йортлар һәм ижтимагый биналар яки биналар) катнаш тукландырганда игълан ителгән егәрлекне (кВт) исәпләүне формула буенча билгелиләр:

$$P_{змс} = P_{змдМАКС} + K_1 \times P_{змд1} + K_2 \times P_{змд2} + \dots + K_N \times P_{змдN},$$

монда:

$P_{змдМАКС}$ – биналар яки торакларның максималь игълан ителгән егәрлеге көче, кВт;

$P_{змд1} \dots P_{змдN}$ – барлык биналар яки торакларның игълан ителгән егәрлеге, $P_{змдМАКС}$ дан кала, кВт;

$K_1 \dots K_N$ – $P_{змдМАКС}$ ның иң зур исәп-хисап йөкләнешендә ижтимагый биналарның (урыннарның) һәм торак йортларның (фатирларның һәм көч электр кабул иткечләренең) электр йөкләнешләренең өлешен исәпкә алу коэффициентылар, 7.13 СП 256.13258006 таблицасы буенча кабул ителгән.

Бу очракта жәмәгать биналарының яки биналарының электр йөкләнешен хисаплау, СП 256.1325800.2016 таләпләренә туры китереп исәпләнгән исәп-хисап жәмәгать биналарының яки биналарының игълан ителгән егәрлегенә тиңләштерелә.»;

6.1.6 бүлекчәнең 6.1 пункттын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«6.1.6. Торак пункт чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрендә капиталъ тезелеш объектларын тезү, жир асты корылмаларын торак пунктлардан читтә урнаштыру Идел буе федераль округы буенча жир асты байлыкларыннан файдалану департаментының Татарстан Республикасы буенча лицензиясе һәм геология бүлегеннән алда торган тезелеш участогы астында файдалы казылмалар булмау турында нәтижә алганнан соң гына рәхсәт ителә. Жир асты корылмалары яткан урыннарда торак пунктлардан читтә урнашкан һәм файдалы казылмалар ятмасы майданнарында урнашкан жир кишәрлекләрен тезү, шулай ук торак пункт чикләрендә файдалы казылмалар яткан урыннарда жир асты корылмаларын урнаштыру Идел буе федераль округы буенча жир асты байлыкларыннан файдалану департаментының Татарстан Республикасы буенча Геология һәм Лицензияләү бүлеге рәхсәте нигезендә рәхсәт ителә.»;

6.3.11 пунктның алтынчы абзацында "балык саклау зоналары" сүзләрен төшереп калдырырга;

6.4.10 бүлекчәнең икенче абзацын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«6.4.10. Жиргә тискәре йогынты аларның деградациясенә, экологик хәл начарлануга һәм (яки) туфрак катламын бозуга китерсә, нәтижәдә хужалык эшчәнлеген башкару рәхсәт ителми, рекультивация юлы белән мондый нәтижеләрне бетерү мөмкин түгел, ә жирләрне Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә консервацияләү рәхсәт ителә.»;

7.3 бүлекчәнең 7.3 пункттын түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«7.3.11. Вақытлыча корылмаларны, ларекларны, киоскларны, түбәләрне һәм башка шундый корылмаларны урнаштыру куркынычсызлык таләпләрен үтәп, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы территориясендә гамәлдә булган норматив документлар нигезендә янгынга каршы һәм әйләнә-тирә мохитне саклау чараларын тәэмин итеп башкарылырга тиеш.»;

«проектлау һәм тезү (СП) буенча кагыйдәләр җыелмасы» бүлегендәге 11 пунктны күрсәтелгән республика нормативларына 1 нче кушымталарны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«11. СП 256.1325800.2016. "Торак һәм жәмәгать биналарын электр белән тәэмин итү. Проектлау һәм монтажлау кагыйдәләре» дигән темага түгәрәк өстәл узды.»;

күрсәтелгән республика нормативларына алфавит тәртибендә түбәндәге терминнар һәм билгеләмәләр белән кушымтаны өстәргә:

"Бульвар-жәяүлеләр өчен транзит хәрәкәте, йөрү, көндәлек ял итү өчен билгеләнгән урам һәм елгалар буенда сызыкча формадагы яшелләндерелгән территория.

Махсус сайлап алынган үләннәр орлыгы чөчүче Газон – үлән катламы, ул утырту өчен фон, парк корылмалары һәм ландшафт композициясенең мөстәкыйль элементы, шулай ук табигый үлән үсемлеге булып тора.

Шәһәр бакчасы-рекреацион эшчәнлек төрләре җыелмасы чикләнгән яшелләндерелгән территория, нигездә, халык өчен жәяү йөрү һәм көндәлек ял итү өчен билгеләнгән, майданы, кагыйдә буларак, өч гектардан алып биш гектарга кадәр. Реконструкция шартларында территориянең зурлыгы гамәлдәге шәһәр тезелеше ситуациясе белән билгеләнә.

Электр җайланмасының игълан ителгән куәте – агымдагы җайга салу чорында егәрлекнең чик күләме, ул мегаваттларда (МВт) исәпләнә һәм челтәр оешмасы белән электр энергиясен тапшыру хезмәте күрсәтү килешүендә билгеләнгән. Игълан ителгән егәрлек зурлыгы техник шартлар һәм технологик тоташтыру турында акт белән билгеләнгән максималь егәрлектән артмаска тиеш.

Ландшафт архитектурасы-территориянең күләм-пространство оешмасы, Табигый, тезелеш һәм архитектура компонентларын берләштерү, билгеле бер сәнгать образын тудыручы тулы композициягә.

Иң чик рекреацион йөкләнеш-ландшафтның табигый компонентларын саклау тәэмин ителә һәм паркны оештыруга функциональ-технологик таләпләр гамәлгә ашырыла торган паркка килү тыгызлыгы.

Рекреацион зоналар-муниципаль берәмлекләр, урманнар, шәһәр урманнары, скверлар, парклар, шәһәр бакчалары, буалар, күлләр, сусаклагычлар, пляжлар, гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосалары, шулай ук ял, Туризм, физик культура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен файдаланыла торган башка территорияләр чикләрендә.

Сквер-халыкның кыска вакытлы ял итүе һәм транзит хәрәкәте өчен билгеләнгән компактлы яшелләндерелгән территория, ул, кагыйдә буларак, 0,5 тән 2,0 гектарга кадәр.

Функциональ зоналар - территориаль планлаштыру документлары белән чикләр һәм функциональ билгеләнешләр билгеләнгән зоналар.»;

күрсәтелгән республика нормативларына 9 нчы кушымтада:

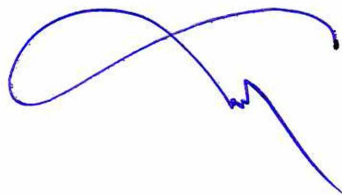
искәрмәнең 4 пункттында 5 таблицкага карата "СП 31-110-2003» сүзләрен «СП 256.1325800.2016» гә алмаштырырга;

7 таблицкага искәрмәнең 3 пункттында "6.21 СП 31-110-2003 пункты" сүзләрен «7.2.9 СП 256.1325800.2016 пункты» сүзләренә алмаштырырга.

2. Әлеге карарны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә "Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында" <http://pravo.tatarstan.ru> Яңа Чишмә муниципаль районының рәсми сайтында. <http://novosheshminsk.tatarstan.ru/> бастырып чыгарырга (игълан итәргә).

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Советының Экология, жирдән файдалану, төзелеш, торак-коммуналь хужалык һәм территорияләргә төзекләндерү буенча даими депутат комиссиясенә йөкләргә.

Яңа Чишмә муниципаль районы
Башлыгы

В.М.Козлов